

DIŞARDAKİ GÖREVLİLER

YAŞAR YENİÇERİOĞLU

Dışarıdaki görevliler

Yaşar Yeniçerioğlu

Atatürk; Cumhuriyetin 10.yılında gençlerle sohbet ederken sözü SSCB'ne getirmiş ve (*önceki yazılarımda bahsetmiştim*) Türk Dünyası hakkında açıklamalar yapmıştır. Bunlar bilindiği halde - beklenmediğinden olacak- 1991'da SSCB çökünce ülkemiz hazırlıksız yakalandı. O günleri çok iyi hatırlıyorum.

Bu dağılma sırasında ortaya çıkan beş Türk Devletini (Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan) ilk tanıyan ülke Türkiye olmuştur.

O günkü iktidar, ilişkileri sıcak tutmak ve geliştirmek için -alel acele- bu ülkelerde dış temsilcilikler açmış ve çeşitli görevlendirmeler yapmıştı. Ancak ehliyetsiz, liyakatsiz, gönlünde Türklük davası olmayan bu kişiler sıkıntı yaratmıştı. Bunların tek dertleri, maaşlarını ve dış görev ödeneklerini alıp keyiflerine bakmaktı. O ülkelerdeki insanların gelir durumuna göre çok fazla ücret aldıklarından, bazıları "*yoldan çıkmışlar*" ve yaptıkları rezillikler sebebiyle sorunlara sebep olmuşlardı. Bazıları geri çağırılmış, bazıları soruşturma sonucu görevlerinden alınmışlardı.

Bazıları da ülkelerin iç işlerine karışmaya kalkışmıştı. Dolayısıyla Türk Devletleri arasındaki ilişkilere -bilerek veya bilmeyerek- darbe vurulmuştu. Sonuçta bazı devletlerle ilişkiler duraksadı, hatta aramızda problemler çıktı.

Bugün de benzer sorunlarla karşılaşyoruz. Türklükle ve Türk Dünyası gerçeğiyle hiç alâkası olmayan insanlar dış görevlere atanmaktadır. "*Yüreğinde Türklük davası olmayan kişiler*" buralara görevlendirilmektedir.

Sadece resmî görevliler değil sivil kişi ve kuruluşlar da ilişkilerde dikkatli ve hassas olmak zorundadırlar.

Kısacası; Türkiye Cumhuriyeti adına diğer ülkelerde görev yapan veya bulunan, "*Türklüğüne inanan*" resmî, sivil herkesin dürüst, ahlâklı ve düzgün karakterli olması gerekiyor.

2040 Vizyon Belgesi

12 Kasım 2021'de İstanbul'da düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı 8.Zirvesinde "*Türk Dünyası 2040 Vizyon Belgesi*" ile beş yıllık stratejik yol haritası kabul edilmiştir. Vizyon belgesinde yapılacak işler belirli başlıklar altında toplanmıştır.

Vizyon Belgesinin giriş kısmında; "*Önümüzdeki yirmi yılda Türk Devletleri Teşkilatı'nın önceliklerinin, gelişiminin ve gidişatının bir sonraki aşamasına rehberlik etmek için aşağıdaki hususlara daimi bağlılığımızı beyan ederiz*" denilerek uzun bir metin hazırlanmıştır. Bu metinden şimdilik şu maddeyi aktaracağım: "*Teşkilatın, bölgesinde ve uluslararası alanda barış, istikrar ve güvenliği teşvik etmek amacıyla Üye Devletler arasında istişareler ve koordinasyon için uygun bir platform olarak kullanılması ve aynı amaçla, Teşkilatın bölgesel ve uluslararası paydaşlar ile iş birliği yapma kapasitesinin ve rolünün geliştirilmesi*" ifadeleri bulunmaktadır.

Türk Birliği konusunu uzun süredir yazıyorum: Ancak bu yazılarımda daha çok Türk, Türklük, Turan, Türk tarihi, Türk kültürü, Türk medeniyeti, Türk ahlâkı ve karakteri gibi hususları işlemeye çalıştım.

"*Türk Birliği*" nin daha sağlam zeminde yürümesi için bundan sonraki yazılarımda Belgedeki

başlıklara göre değil de kendi oluşturduğum başlıklar altında, çeşitli akademisyenlerin, yazarların ve diğer ilgililerin yazılarından da faydalanarak düşüncelerimi, görüşlerimi, gözlemlerimi yansıtmaya çalışacağım.

Türk Korkusu

Biliyorsunuz; dünyada bir “Türk korkusu” vardır. Abdullah Oskay (19/03/2024, Yeniçağ) yazısında; “...Batı her ne kadar son dönemde büyük bir güç aşınmasına uğrasa da güçler dengesinin hâlâ Batı’dan yana olduğunu bilerek, NATO gibi geleneksel ittifaklarımıza sahip çıkarak ilerlemek en doğrusu. Rusya’nın en büyük korkusu olan Pan-Türkizm konusunda da dikkatli bir şekilde Türk Devletleri Teşkilatı’nı inşa etmemiz, ülkemiz için kendi etki alanımızı kurmak ve Rusya’ya karşı bir denge unsuru olarak önemli.” demektedir.

İslâm ya da Pan-İslâmizm korkusundan bahsetmiyorum: Çünkü Batının, İslâm ya da Müslüman derken bile aklına Türkler gelir. Öncelikle bu korkunun giderilmesi için yurtdışındaki Türklere ve dış temsilciliklerimizde görev yapan vatandaşlarımıza çok iş düşmektedir.

Bugün “Türk Devletleri Teşkilatı” oluşmuşsa, bunda en büyük katkı bizi bir araya getiren ortak soy ve değerlerimizdir. Teşkilatı oluşturan devletlerdeki halklar; ortak soy, tarih ve kardeşlik şuuru ile bir araya geldiğini bilmek zorundadır. Bunun için her ferde bunu öğretmeliyiz.

Ülkelerin kendi çıkarlarını savunmaları dışında birbirimize “kazık atmak!” gibi bir cüreti göstermemeliyiz. Birbirimize güvenmeli ve birbirimize güvenle bakmalıyız. Tutum ve davranışlarımız da bu çerçevede olmalıdır.

Ayrıca Türk Devletleri Teşkilatı’nın, diğer devletleri karşısına alan bir kuruluş olmadığını; aksine uluslararası ilişkiler çerçevesinde tüm devletlerle karşılıklılık ve uyum içinde çalışma hedefi olduğunu göstermeliyiz.

Türk dünyasına gelince Dr.Reşat Doğru’nun “Türk Dünyası ve Gerçekler” kitabında belirttiği gibi “Önce Türk dünyasındaki devletler arasında geniş kapsamlı ortak diplomasi alanları oluşturulmalıdır. Soy, din, dil, tarih, edebiyat gibi kültürel ortak değerler ortaya çıkarılarak çalışmalar yapılmalıdır. Bunun da amacı, ortak köken olan Türk algısını ortaya koymak, Türk dünyası tabirini her yerde büyük bir güç olarak ortaya çıkarmaktır. (s.42)”

Türk Keneşi’nin (şimdiki adı Türk Devletleri Teşkilatı/TDT) ilk genel sekreteri, tecrübeli diplomatımız Emekli Büyükelçi Halil Akıncı’nın Milli Düşünce Merkezi sitesindeki 01/04/2024 tarihli “Doğu, Batı, Kuzey, Güney, Türkiye” başlıklı yazısının son bölümünü de aktarmak istiyorum: “Türk dünyası ile ilişkiler elimizde bir başka kozdur. Akdeniz’den Çin sınırına uzanan, üstelik dayanışma içinde birçok konuda birlikte hareket edebilen, bir devletler topluluğunun dünya siyasetinde elde edebileceği ağırlık üyelerinin bireysel güçlerini önemli ölçüde aşar. Kardeşlik, Türk millî bilinci ve dil birliği temelinde kurulan Türk Devletleri Teşkilatı’nın stratejik ağırlığı, bu özelliklerinden soyutlansa bile etkili kalacaktır. Kuzeyinde Rusya’nın, güneyinde Hindistan’ın, doğusunda Çin’in, batısında AB ve ABD’nin bulunduğu bir kuşağın Avrasya dengesinde oynayabileceği rol vardır ve önemlidir. Bu iş birliği Türk Dünyası’nın Türkiye üzerinden Akdeniz’e ulaşmasını sağlayacaktır.

Türkiye’nin varlığı ve gücü açısından en önemli husus çağdaşlaşma çabalarımızın devamıdır. Bu bizim bölgede cazibe merkezi olmamızı sağlayacak en önemli etmendir. Cazibe merkezi olan ve ekonomik kırılganlığı asgariye indirilmiş bir Türkiye, hem iç durumundan kaynaklanan birtakım sorunların üstesinden daha kolaylıkla gelebilecek, hem de bölge ülkelerinin kendisi ile ilgili tutum ve davranışlarını değiştirebilecektir. Diğer ülke ve örgütlerle ilişkilerimiz bu çabalarımızın ancak destekleyicisi ve tamamlayıcısı olabilir.

Türkiye, dünyayı, olayları siyah beyaz görme lüksüne sahip değildir. Soğukkanlı, hesaba dayalı stratejisini ve bunu tamamlayan taktiklerini hem bulunduğu bölge hem de dünyadaki gelişmeleri kendi çıkarları açısından gerçekçi değerlendirerek, uygulayacağı siyasetini mümkün olan esneklikle saptamalıdır.

Türk Halkı binlerce yılda oluşan ve kendisine dünya tarihinde inkâr edilemez önemli bir mevki kazandıran kimliğine sahip çıkmalıdır. Bununla birlikte olayları kendi gözlüğünden görebilmeli, ideoloji, dostluk- düşmanlık gibi kavramlardan bağımsız olarak kendi çıkarlarını savunmalı, geleceğini de kendi iradesi temelinde inşa edebilmelidir.”

Devam edeceğiz.